

EKONOMIA

Marko propiotik, hobe

NAROA ELORTZA
GORROTXATEGI

Urriaren 15ean palestinar herriaren aurkako genozidioa salatzekeo geldialdia egin dugu, indartsu. Itxi ditugu enpresak, elkarteak, egoitza publiko zein pribatuak, industrialdeak. Zaharren egoitzak edo ospitaleak ez, zerbitzu minimoak %100ean jarri dituztelako, zerbitzu ohikoak ez baitira minimora ere iristen. Hortxe, greba egunetan hain nabarmen geratzen zaigun errealitatea.

Euskal langileriak “nahikoa da!” esan du urriaren 15ean, berriz ere. Oraingoan ere bihotza birrinduta, elkartasunak ematen duen minez, inpotentziaren amorruaz. Eta irten gara kalera, ziurrenik nahi baino isilago, oihu egitea biolentzia dela barruan sartu digutelako akaso. Baina hain beharrezkoa da molestatzea, hain beharrezkoa da batzuen bakea oztopatzea, bestela aldarrikapena ez delako aldarrikapen, soilik geure barrenak baretzeko modua baizik.

Hiru edo lau orduko deialdia egin, agenda propioari lehentasun txikiagoa edo handiago eman, urriaren 15a ez da soilik genozidioa salatzekeo eguna izan, edo ez luke izan behar. Ezinbestekoa da boikotatzea, Israelgo Gobernuarekin harremanak eteteko eskatzea, CAF bezalako enpresei interpellazio zuzena egitea. Iruñean Israelgo estatua estatu kriminala dela aldarrikatu genuen moduan, urriaren 15ekoa ez da izan, ez luke izan behar, *postureoak* babesteko mobilizazioa. Gobernuen *postureoak* salatu behar ditugu, benetako neurriak, blokeoak, boikotak exijitu behar ditugu. Praktikatuta behar ditugu, Carrefour moduko kateei iskin egiten.

Urriaren 15a ez da izan marko propioa aldarrikatzeko eguna, difuminatu delako Espainiako mobilizazioekin. Baina urriaren 16tik aurrera, marko propioaren aldeko borroka berreskuratu behar genuke. Euskal gehiengo sindikala, euskal gehiengo sindikala izan dadin. Galtzen ari garena gehiago gal ez dezagun, gure txikientzat gizarte justuago bat eraikitzen segi dezagun. ●

ANALISIA

Arrosarik ez, eskerrik asko

LEIRE ARTOLA ARIN

Lasterketa solidarioa bularreko minbiziaren kontra. Ideia paregabea, minbiziaren borrokatuko dugu korrika eginez. Ala minbiziaren dutenen alde ari gara korrika? Ez da oso argi geratzen hamarnaka markaren babesean antolatzen den martxa horien helburua, mezua arrosa bai, baina oso argia ez baita. Errealitate hau ezkututzen du: dortsalaren prezioaren zati txiki bat bideratzen da minbiziaren ikerketara, eta gainerakoa, arrosaz margotutako enpresa horiek erabiltzen dute. Urriaren 19an bularreko minbiziaren aurkako nazioarteko egunaren harira sortzen den *pinkwashinga* salatu du Izan Iñurri elkarteak, minbiziaren akonpainamendu eta formazio feminista eta eraldatzailea eskaintzen dituen elkarteak.

Martxoan morez eta ekainean ortzadarraren kolorez margotzen diren marka eta instituzio berberak urrian itxuraz aldatu dira, irudia zuritzen jarraitzeko: arrosa-arrosa bihurtu dira. “Gure diagnostikoa, bularreko minbiziaren, ez da arrosa; beste minbiziak ez dira arrosak, zergatik emakumeona bai?”, galdegin dute Iñurriko kideek, beste elkarte batzuekin batera sinatutako manifestua aurkezteko. Sinatzaileek minbiziaren jasan dute, jasaten ari dira, edo gaixotasunak hil duen norbait agurtu dute; ez dago lazo arrosarik haien min fisiko eta emozionala arinduko duenik. Itxurakeriaz nazkatuta daude, ez dute errukirik nahi, eta “ausartak” edo “borrokalariak” direla esateak ez ditu sendatuko. Argi dute zer behar duen gero eta diagnostiko gehiago dituen jendarte honek: osasun publiko unibertsala, konpromiso politikoa, ikerketa, prebentzioa, metastasian fokua jartzea, arreta integrala –fisioterapia, nutrizioa, sexologia eta arreta psikologiko doako eta espezializatua barne hartzen dituen–, eta gaixotzen gaituzten substantzia toxikoak debekatzeko neurri politikoak hartzea.

Bai, jaten, arnasten eta azalean erabiltzen ditugun hainbat produktuk substantzia toxikoak eta minbizi eragileak dituzte, Garbiñe Larreak *Kosmetikoak sendabellarrekin* liburuan azaltzen duen bezala. Disruptore endokrinoak dituzten produktu horietako batzuk Estée Lauder kosmetiko taldekoak dira (Clinique, Mac, Smashbox...), azken sei urteetan zenbait ikerketak eta salaketak ohartarazi dutenez. Bada, lotsa eta errespetu gutxirekin, enpresa horren *kanpaina arrosak* harro dio 30 urte daramatzala “bularreko minbizirik gabeko mundu baten alde” lanean. Bikaina da negozioa: minbiziaren ikerketara dirua bideratuko dutela aldarrikatuta makillajea saldu, irabazi horiekin aberastu –kopuru iragarri bat besterik ez baitute bideratzen ikerketara, marketin hutsa da–, eta substantzia kantzerigenoak dituzten ezpainetakoak sortzen jarraitu. Kasualitatea izango da emakumei bideratuta daudela produktu horietako gehienak.

Iñurri elkartetik eskatu dute markei dirua oparitu beharrean, zuzeneko dohaintzak egiteko. Urriaren 19an Bilbon eta Donostian elkartuko dira *Bularreko minbiziaren ez da arrosa* lelopean manifestatzera. Marea arrosan erori orde, titi bakar, burusoil, ile-ordedun eta orbandunen aldarrietara batzeko eguna izango da. ●